

Rapport hovedprosjekt - år 2

1.09.20 – 31.12.21

GRØNN OG SØMLØS MOBILITET

14. desember 2021

Kort oppsummert - år 2

Det har vært et krevende år for uttesting av mobilitetsløsninger med Korona tiltak gjennom hele vinteren 2020/21. Grunnet usikkerheten ble ikke Sjusjøbussen videreført. Hafjellbussen (internbuss på bestilling gjennom app) ble kjørt igang før jul, men ble stoppet i slutten av februar grunnet få passasjerer. Gjennom et samarbeid med Alpinco ble transferbuss fra Lillehammer stasjon til døra på adresse i Hafjell testet ut fra jul til påske. Den ble godt mottatt blant fritidsboligeiere, og erfaringen så langt er at dette tilbudet kan erstatte bil nr. 2 for fritidsboligeiere. Med færre gjester i kommersielle senger (og hovedsaklig nordmenn) har ikke tilbudet blitt testet ordentlig ut for reiselivsvirksomheten.

Gjennom sommeren har el-sykkel utleie i Lillehammer blitt videreført. Det har vært et vellykket samarbeid med Stasjonen Cafe og Hafjell Sommer som i partnerskap vil ta ansvar for og videreføre el-sykkel utleien fra 2022. Et av målene for prosjektet er å finne forretningsmodeller for transportløsninger som kan viderføres av andre parter. Det er Lillehammer Bysykkel et eksempel på.

Prosjektet har gjennom året hatt god dialog og samarbeid med Skåppå og «Krafttak for grønn vekst», og er med i et regionalt konsortium i samarbeid med Innlandstrafikk, Sintef, Skåppå og Ikomm.

Målsettinger i hovedprosjektet

Hovedmål

- Legge til rette for **transportløsninger for morgendagens reisende** - en ny generasjon miljøbevisste forbrukere hvor mange ikke eier egen bil. Tilrettelegge for mer fleksible transportløsninger innen skidestinasjonene. Finne løsninger for «the last mile».
- Kommunisere muligheter og inspirere til valg av grønne transportløsninger. Synliggjøre **grønne reiser** til/fra og internt i vår region.

Tiltaksplan

HA1 *Prosjektledelse*

- Være en pådriver for å få på plass nye løsninger og/eller piloter gjennom samarbeid med aktuelle aktører, skape møteplasser og nettverk, presentere muligheter for aktuelle interessenter og jobbe med informasjon i media.
- Vi skal finne **forretningsmodeller** for transportløsninger i samarbeid med ulike aktører og tilbydere av løsninger.

HA2 *Konkretisere og iverksette nye transportløsninger på kort og lang sikt for regionen*

HA4 *Bestillingsløsninger*

TILTAK	HVA ER GJENNOMFØRT?	RESULTAT
<p>Testpiloter for internttransport på Sjusjøen og Hafjell</p>	<p>Sjusjøbussen: Pilottest for bestillingsløsning gjennomført vinter 2020 med minibuss på biogass fra operatøren Minibuss 24-7. App for bestilling og betaling ble utviklet av GoMobile (selskap eid av VY). På grunn av usikkerhet rundt Korona tiltak ble ikke transporttilbudet videreført vinteren 2021.</p> <p>Høsten 2021 har det vært jobbet med ny mobiliseringsrunde hos næringsaktørene for å styrke eierskapet til Sjusjøbussen, men når velforeninger, grunneiere og de største næringsaktørene ikke viser tilstrekkelig interesse og vilje til å bidra med midler og ressurser, var det ikke forsvarlig å fortsette testpiloten på Sjusjøen. Formålet var å etablere en bærekraftig forretningsmodell for videre drift hvor tilbudet kan stå på egne bein. Uten bred interesse i pilotarbeidet vil det være utfordrende å lykkes med en videreføring etter testfasen.</p> <p>Hafjellbussen Lokal: Pilottest for bestillingsløsning ble iverksatt vinter 2020 og videreført deler av vintersesongen 2021. App for bestilling og betaling er utviklet av GoMobile (selskap eid av VY). Bussen var operativ lørdag kvelder, og var et samarbeid med Øyer Næringsråd.</p> <p>Fra vinter 2022 utvides tilbudet til å gjelde fredag, lørdag og søndag, samt alle dager i jul, vinterferie og påske. Operatør av tilbudet er Hafjell Transport.</p> <p>Hafjellbussen Transfer: Pilottest for «last mile» løsninger med bestillingstransport fra Lillehammer stasjon til adresse eller hotell i Hafjell. Tilbudet ble lansert vinteren 2021 i samarbeid med Alpinco og Hafjells bookingplattform ble benyttet. Transport kan bestilles til utvalgte togankomster/avganger alle dager fra jul til påske. Tjenesten opereres av Lillehammer Taxisentral. Tilbudet fortsetter vinteren 2022, og blir tilgjengelig i «Helt frem» appen til VY sammen med Hafjellbussen Lokal.</p> <p>I Hafjell satses det stort på å utvikle helhetlige mobilitetsløsninger gjennom Entre Øyer (som nå er i etableringsfasen). Eierskapet til begge bestillingsbussene kan overføres til Entre Øyer fra 2023.</p>	<p>Pilottesten har gitt svært god innsikt i operativ drift og digitale bestillingsplattformer for mobilitetsløsninger. Denne kunnskapen har verdifull overføringsverdi til andre destinasjoner i regionen.</p> <p>Grunnet Korona-situasjonen har vi ikke fått testet i en normalsituasjon og håper å kunne bruke vinteren 2022 til å få bedre erfaringer.</p> <p>Både Hafjellbussen Lokal og Transfer legges inn i VY's nye app «Helt frem» fra 2022.</p> <p>Prosjektleder sitter i kjerneteamet for Entre Øyer.</p>
<p>Bidlingsløsninger med utgangspunkt i knutepunkt for tog.</p>	<p>Har gjennomført møter med VY, Lillehammer kommune og Ringebu kommune vedr. muligheter for utnyttelse av kommunens el-biler. Har per idag ikke nok tilgjengelige biler, men kan bli på sikt.</p>	<p>Erfaringer relatert til eksisterende bildelingstjenester.</p>

	<p>Vi har testet ut bildelingstjenesten Otto. Bilene finnes flere steder i Innlandet og eies ofte av borettslag, men deles til alle som ønsker å bruke bilen via appen. Denne løsningen som flere aktører kan tilby har vi kommunisert om til både kommuner og fylkeskommunen. Fylket har hatt intern gjennomgang av bilparken, og ser med stor interesse på å få en deleløsning der bilene kan brukes av befolkningen etter arbeidstid.</p> <p>Også nabobil har mange biler tilgjengelig for deling, men dette er deling mellom privatpersoner og allerede eksisterende biler.</p> <p>Går kommuner og fylkeskommuner foran med slike løsninger for sine bilparker, er dette med på å øke kjennskapen og bevisstheten til disse deleløsningene.</p> <p>Linker til ulike nettsider for bildeling: https://www.moveabout.no/slik-fungerer-det https://fleks.no/blogg/vil-ikke-eie-bil-igjen https://otto.no/ www.nabobil.no www.hyre.no</p>	
Skitog/ pakker med grønne transportløsninger	<p>Gjennomført flere møter med VY/FjordTours i samarbeid med Alpinco. Tekniske utfordringer og Korona tiltak har bremsset framdrift.</p> <p>Gjennomført møter med GoFjords og SJ, og koblet på Alpinco, Hunderfossen og Peer Gynt.</p>	Peer Gynt som en mulig pilot sommer 2022.
El-sykler tilgjengelig for tilreisende og lokalbefolkning.	<p>Har etablert el-sykkel utleie i samarbeid med Lillehammer kommune, Stasjonen Kafe og Hafjell Sommer. Benytter 20 el-sykler eid av Lillehammer kommune. Avtale og etablering av utleie gjennom app fra Sharebike. Klargjøring og vedlikehold av syklene gjennom avtale med Hafjell Sommer.</p> <p>Det er etablert egen webside for Lillehammer Bysykel https://lillehammerbysykel.no/</p> <p>Det er etablert landingssider hos Visit Lillehammer og Hafjell Sommer; https://www.lillehammer.com/opplevelser/lillehammer-bysykel-el-syssel-utleie-p5459243 https://www.hafjell.no/sommer/el-syssel-i-lillehammer</p> <p>Det har vært aktiv dialog med el-syssel prosjekt i regi av Gudbrandsdalsvegen – Dølabike.</p> <p>Vi er koblet på felles sykkelprosjekt for hele Gudbrandsdalen, ledet av Skåppå og Værfast.</p>	Har utviklet forretningsmodell som videreføres av Stasjonen Kafe i samarbeid med Hafjell Sommer.

Hop on – hop off for sommergjester i Lillehammer og Hafjell.	Plan ble utarbeidet i samarbeid med Innlandstrafikk til sommer 2020. Reiselivsaktører er positive til tiltaket, men grunnet Korona situasjonen har ikke tiltaket blitt gjennomført.	Vurderes videreført sommer 2022 dersom situasjonen tillater det.
--	---	--

HA3 Transportløsninger som kombinerer behov for innbyggere tilknyttet knutepunkt

- Se på tiltak som inkluderer både tilreisende og fastboende for nye lønnsomme ruter.

TILTAK:

Et samarbeid med Skåppå, Innlandstrafikk, Sintef og Ikomm er etablert. Det ble søkt på midler gjennom Grønn plattform med formål å forske videre på bærekraftig transport og mobilitet i distriktene. Søknaden ble ikke innvilget, men konsortiumet har fortsatt samarbeidet og delt erfaringer gjennom resten av året. Det vurderes å søke Interreg. Prosjekt.

- Etablere tiltak for grønne reisevalg i hverdagen for lokalbefolkningen. Jobbe med motivasjonstiltak ovenfor næringslivet.

TILTAK:

Det er gjennomført sykkeltilbud for studenter på HINN våren 2021, og el-sykler har vært leid ut til bedrifter gjennom vinteren 2021.

HA5 Etablere kommunikasjonskanaler og innhold

TILTAK	HVA ER GJENNOMFØRT
Informasjon/inspirasjon om transporttilbud og grønne reisevalg	På lillehammer.com; https://www.lillehammer.com/om-regionen/transport/Buss/bestillingsbuss-pa-hafjell https://www.lillehammer.com/om-regionen/transport/Buss/bestillingsbuss-pa-sjusjoen https://www.lillehammer.com/om-regionen/transport https://lillehammerbysyssel.no/
Kommunikasjon mot media/andre underveis i prosjektet for å skape synlighet og entusiasme.	Hyttemagasinet vinter 2021 – vedlegg 1 Bilag til DN august 2021 – vedlegg 2
Synliggjøre «grønne reiser» på lillehammer.com med tilhørende kanaler.	https://blogg.lillehammer.com/magiske-skiturer-fra-fjell-til-fjell/

	https://blogg.lillehammer.com/reis-gront-gjennom-gudbrandsdalen-sommer
--	---

HA6 Økt fokus på mobilitet inn i arealplanene i kommunene

- Påvirke politikere og administrasjon i kommunene gjennom informasjonsarbeid.
- Utfordre hytteutbyggere til å inkludere grønn mobilitet i utbyggingsplanene.

Presentasjoner om prosjektet er avholdt på;

- *Fritidsboligkonferansen - mars 2019*
- *Klimakonferansen - 27. november 2019*
- *Verdiskapningskonferansen i Midt-Gudbrandsdal - 12. desember 2020*
- *Snowballkonferansen - 3. mars 2020*
- *Miljødirektoratet Webinar 27. april 2020*
- *Konferanse «Den smarte grønne dalen» - 3. juni 2021*
- *Sintef og Innlandstrafikk samling - 14. oktober 2021*

Buss fram til hyttedøra

Husk å bestille!

Hafjellbussen tar deg helt fram til hyttedøra.

AV KRISTIN PRØVEN

Vinterens store mobilitetsnyhet i Hafjell er transferbuss mellom Lillehammer stasjon og helt til døra på hytte, leilighet eller hotell i Hafjell. Og når du skal reise tilbake fra Lillehammer stasjon kan du bestille henting fra adresse til togstasjonen.

Transferbussen må forhåndsbestilles, og gjelder utvalgte togankomster/av-

ganger på Lillehammer stasjon. Tilbudet er tilgjengelig alle dager hele vinteren til over påske. Kjøretøy tilpasses det antall passasjerer som har bestilt til hver avgang, og baseres på samkjøring med andre passasjerer. Gjeldende smittevernregler vil bli ivarettatt.

SLIK FUNGERER TRANSFERBUSSEN:

- Bestill og betal bussen

digitalt på www.hafjell.no/bestill/transfer

- Bestillingsfrist er 2 timer før ankomst/avgang. Dersom toget er forsinket, venter bussen.
- Minibussen står klar på holdeplass 1, Lillehammer stasjon.
- Du/dere blir kjørt helt til døra eller hotellet.
- Nøkler til utleieenhet kan hentes/leveres i felles nøkkelboks i Hafjell.

- Ved retur fra hytte/hotell får du SMS om hentetidspunkt etter at bestilling er foretatt.

Transferbussen er en pilottest vinteren 2021 i samarbeid mellom prosjektet «Grønn og sømløs mobilitet» (Visit Lillehammer og Framtiden i våre hender) og Alpinco. Operatør av tjenesten er Lillehammer Taxisentral.

Hafjellbussen - internbuss lørdager

Hafjellbussen er en bestillingsbuss som tar deg rundt i Hafjell på lørdag ettermiddag/kveld når du måtte ønske. Velg mellom 23 holdeplasser fra Hafjelltoppen, Mosetertoppen og i Hafjell sentrum. Det er mulig å forhåndsbestille bussen til et gitt tidspunkt, og på turen vil du samkjøre med andre passasjerer. Gjeldende smittevernregler vil bli ivarettatt.

I vinter opererer bussen på lørdagskvelder fra 17.00 til 24.00 (02.00), og fra onsdag til lørdag i påskeuka. Skal du ut å spise i Hafjell, forhåndsbestill hentetid med Hafjellbussen så er du sikret plass til ønsket tidspunkt.

SLIK FUNGERER HAFJELLBUSSEN:

- Last ned appen "Hafjellbussen" i Google Play eller App store

- Velg hvor og når du vil bli hentet, og hvor du vil reise til.
- Betal reisen i appen.
- Du får beskjed om hentetid i appen.

Hafjellbussen er et samarbeid mellom prosjektet «Grønn og sømløs mobilitet» (Visit Lillehammer og Framtiden i våre hender) og Hafjell Næringsråd. Operatør av tjenesten er Hafjell Transport.

TRANSPORTLØSNINGER FOR MORGENDAGENS GJESTER

Behovet for internttransport innen destinasjonen og for «the last mile» fram til døra er stort om folk skal sette igjen bilen hjemme og reise kollektivt til/fra Hafjell. Man trenger å vite at man

Husk at du må bestille på forhånd.

kan komme seg helt fram med bagasje og rundt i destinasjonen uten egen bil. Vi vet at morgendagens gjester er mer opptatt av å redusere fotavtrykket sitt.

Målet er at Hafjellbussen skal være et godt tilbud til alle tilreisende, men også at det blir både triveligere og tryggere å ferdes på Hafjell med redusert biltrafikk.

Millioner turistdøgn gjør at Visit Lillehammer vil tilby alternativer til bilen.

Foto: Ian Brodie

Vil redusere besøkendes bilbruk

Lillehammer-regionen er blant Norges største destinasjoner for eiere av fritidsbolig og kommersielle turister. Visit Lillehammer og seks deltakende kommuner har som mål at tusener av turister skal redusere bilbruken mens de er i regionen.

Lillehammer var faktisk den første byen i Norge som ble merket som bærekraftig reisemål av Innovasjon Norge allerede i 2018, sier prosjektleder og bærekraftsansvarlig i Visit Lillehammer Kristin Prøven. Det var et resultat av et tett samarbeid mellom reiselivet, kommunene Lillehammer, Øyer, Sjusjøen i Ringsaker, Gausdal, Ringebu og Sør- og Nord-Fron, og et resultat av systematisk og langsiktig arbeid med bærekraft.

– Å være merket som et bærekraftig reisemål forplikter at reisemålet tar vare på natur, kultur og miljø, styrker sosiale verdier og er økonomisk levedyktig, forteller Prøven. Dette forutsetter et samspill mellom destinasjonsselskap, kommuner og næringsliv for å ivareta en miljømessig, kulturell, sosial og økonomisk bærekraftig utvikling, og Visit Lillehammer og de sju kommunene vi representerer har utarbeidet en felles handlingsplan for bærekraftig reisemålsutvikling.

– Det er til sammen 104 indikatorer som blir målt, og prosessen omfatter også oppfølgende rapportering på indikatorene over tid, sier hun.

– Målet er hele tiden å finne en god balance mellom reiselivsutvikling, verdiskapning og belastning på miljøet og regionen, legger hun til.

Stor hyttebefolkning

Med 25 000 fritidsboliger i tillegg til tilreisende kommersielle turister har regionen arbeidet med å redusere avtrykket av bilbruk blant tilreisende. Av Lillehammers til sammen 2,4 millioner gjestedøgn årlig, kan 1,3 millioner tilskrives hytter og fritidsboliger. Det betyr mye for næringsliv, handel og tjenester, men har også en ulempe i form av biltrafikk.

– Hyttegrenser og leilighetsbygg er oppført med egen bilbruk i tankene. Utfordringen for oss er å bygge relevante og gode transporttilbud som gjør at flere velger å benytte andre transportformer når de skal på hytta, sier Prøven.

– Lillehammer er jo veldig tilgjengelig med tog, men fra stasjonen og til hytta kan det være vanskelig å komme frem, sier hun.

Delebiløsninger, matebuser og andre former for intertransport er aktuelle, og vinteren 2020 ble det gjennomført et første pilotprosjekt på Sjusjøen som ble den første vintersportsdestinasjonen i Norge med interbuss til transport innenfor destinasjonen.

Egen «hyttebuss»

– Bestillingsbussen bestilles og betales med appen «Sjusjøbussen», og kundene velger selv tidspunktet de vil reise på, forteller Prøven. I hyttefeltene på Sjusjøen er det

etablert 20 holdeplasser som bussen stopper på, og de aller fleste vil ha et stoppested ikke så veldig langt fra hytta eller leiligheten, sier hun. Bussen er støttet av Grønn fremtid, en støtteordning i regi av Innlandet fylkeskommune, og går på biogass fra Gløer, gjenvinnings- og avfallselskapet til Lillehammer, Gausdal og Øyer. Interbuss og transferbuss er også testet ut i Hafjell vinteren 2020 og 2021, og kan bestilles med appen «Hafjellbussen».

Elbilladeinfrastruktur, bussløsninger mellom stasjonen og hytteområdene og e-sykkelatleie er andre satsingsområder for Lillehammer og nabokommunene i Visit Lillehammer. Bilpooløsninger og andre delingsordninger er også under utredning, i tillegg til mange andre områder innenfor bærekraftig reisemålsutvikling.

– Dette er et spennende og langsiktig arbeid som vi vil se resultater av på lengre sikt, sier Prøven, som kan fortelle at lokalmat, miljøsertifisering av bedrifter, flere helårsarbeidsplasser i reiselivet og universell utforming også er blant satsingsområdene.

– I løpet av 2021 skal merket fra Innovasjon Norge fornyes. Jeg føler meg trygg på at det skal gå bra, sier Prøven.

Kristin Prøven, prosjektleder og bærekraftsansvarlig i Visit Lillehammer

” Dette er et spennende og langsiktig arbeid som vi vil se resultater av på lengre sikt.